

Kasvimaita KERROSTALOPIHOILLE

Kasvimaat elävoittävät pihan kuin pihan. Viljelmää hoitaessa puutarhanhoitotaidot karttuvat ja naapureihin tutustuu kuin huomaamatta. Kevään kylvö- ja syksyn sadonkorjuutalkoot tuovat luonnon rytmiä kaupunkiin ja rakentavat yhteisöllisyyttä pihapiiriin. Kasvimaan hoito on helppoa, hauskaa ja halpaa. Dodon kaupunkiviljelijöiden ja Marttojen unelmana on nähdä viljelyksiä jokaisen talon pihassa ja jokaisella joutomaalla.

NÄIN PERUSTAT PIHAVILJELMÄN KERROSTALOPIHALLE

Thmiset ovat yhä kiinnostuneempia ruokansa alkuperästä, ja viljelyinnostus leviää kaupungeissakin.

KIINNOSTUS OMAVARAISUUTEEN on kasvussa eikä syyttä. Luonnonvarat ja fossiiliset polttoaineet ehtyvät ja ilmastomuutoksen oikut lisääntyvät. Omatoiminen viljely parantaa ruokaturvaa ja lisää ruoan arvostusta. Pihaviljelyn aloittaminen on ekologinen, ekonominen ja eettinen sijoitus.

Kaupungissa on yllättävän monta mahdollisuutta ryhtyä puutarhuriksi. Kaikille halukaille ei riitä puutarhapalstaa mutta kerrostalon pihalla voi viljellä vaikka viljelylaatikossa tai pienellä kasvimaalla. Koristepensaiden sijaan pihalle voidaan istuttaa vaikka helppohoitoinen viinimarjapensas tai pari luumupuuta.

Joel Rosenberg

Vie asiaa eteenpäin taloyhtiössäsi

- Ehdota pihaviljelmän perustamista talosi asukkaille vaikka kevättalkoissa tai yhtiökokouksessa. Voit tehdä aiheesta asukaskyselyn.
- Kerrostalon piha on asukkaiden yhteinen ja herättää usein tunteita myös niissä asukkaissa, jotka eivät sitä paljon käytä. Eniten pihalla oleskelevat yleensä lapset ja pienten lasten vanhemmat. Kannattaa ottaa lapsiperheet mukaan pihaviljelmän hoitoon! Eläkeläisillä taas on hyvin aikaa, ja heidän joukostaan löytyvät yleensä myös kokeneimmat puutarhurit.
- Joillekin uudemmille pihoille on pihasuunnitelman yhteydessä jätetty viljelyaluevaraus. Varausta löytyy tontin asemapiirroksista, jota voit kysyä isännöitsijältä.
- Jos kiinnostusta ja sopiva viljelypaikka löytyy, vie ehdotus taloyhtiön kokoukseen tai vuokrayhtiölle päätettäväksi ja informoi isännöitsijää. Selkeä suunnitelma ja kustannusarvio auttavat asian etenemistä. Pyydä kirjallinen vastaus hallituksen tai vuokrayhtiön päätöksestä.
- Etsi vastuuhenkilöt, joiden kesken voidaan sopia kasteluvuorot ja sadonkorjuun pelisäännöt. Viljelmät voidaan perustaa joko niin, että jokaisella on omansa, tai sitten yhteisviljelmäksi, jota hoidetaan vuoroissa ja yhdessä. Yhteiset kylvötkoot ja sadonkorjuujuhlat synnyttävät mukavaa yhteisöllisyyttä ja elämää pihalle.
- Kasvimaasta tai viljelylaatikosta kannattaa tehdä kartta, josta näkee mitä missäkin kasvaa. Sen voi asettaa näkyville yhteisiin tiloihin, ja ilmoittaa samassa paikassa myös lannoituksen ja muiden toimien ajankohdat. Kylvövaiheessa on hyvä merkitä kylvösten paikat multa.
- Kerää aika ajoin palautetta pihaviljelmän ja talon asukkaiden yhteisöstä. Menestystä puutarhapihallenne!

MITEN PIHASTA SAADAAN SATOA?

Kirjo Kiveliä

Sopivia neliömetrejä etsimässä: mihin kasvimaan voi perustaa?

PIHOISSA ON EROJA, mutta jopa asfaltilla päällystetyille umpikorttelipihalle voi perustaa perunamaan – laatikkoon tai ruukkuihin. Lähiöiden laajat nurmikkopihat tarjoavat mahdollisuuden suuremmankin kasvimaan perustamiseen.

Viljelmän sijoituspaikka on keskeisimpiä asioita pihaviljelyn aloittamisessa. Kasvit vaativat valoa, vettä ja huomiota. Kuuden tunnin päivittäinen paiste riittää useimmille vihanneksille. Vesipisteen tulisi olla lähellä. Viljelmän säännöllinen havainnointi auttaa huomaamaan kasvien tarpeet, joten sijoita se melko lähelle kulkureittejä. Kiinalainen sananlasku sanookin: "Paras lannoite on puutarhurin varjo."

Ota huomioon pelastusteiden sijainnit, lumiauran kulkureitit, talvisten lumikasojen paikat ja jos mahdollista, kasvualustan eli mullan syvyys ja laatu. Maakaapeliin ja putkien paikat voitte kysyä isännöitsijältä. Huoltoyhtiöltä tai pihan pihasuunnitelman tehneeltä suunnittelutoimistolta voi myös saada vinkkejä.

Monilla asukkailla on usein käsityksensä pihan "parhaista" paikoista, pyrkikää ottamaan nämä näkökulmat huomioon, jotta naapurisopu säilyisi. Aivan hiekkalaatikon viereen ei kasvimaata kannata asettaa, vaikka lasten mukanaolo puutarhatoimissa onkin suotavaa.

Mitä kasvattaa?

KASVATTAKAA SELLAISIA vihanneksia joista pidätte tai joita on vaikeaa saada kaupoista. Pieneen tilaan mahtuu esimerkiksi salaatteja ja yrttejä. Varsinainen aloittelevan tarhurin aarre on kesäkurpitsa: se vaatii tilaa ja kosteutta, mutta on satoisa. Lamopinaatista ei moni ole kuullutkaan. Kokeile, niin saat satoa keväästä syksyyn saakka. Tuoretta härkäpapua ei näe missään myynnissä, kylväkää se toukokuussa ja herkutelkaa elokuussa. Suosikaa nopeakasvuisia lajeja. Niitä voi kasvattaa hitaampien ohessa, esimerkiksi kesäkurpitsan taimen ollessa pieni aivan sen vierestä voi kerätä jo salaattia.

Laatikkoviljelmä vai kasvimaa?

KERROSTALOPIHAT OVAT ERILAISIA. Joidenkin pihojen muotoon ja arkkitehtuuriin sopivat laarit luontevasti, toisille pihaille paremmin kasvimaa. Kasvimaan pysyy astiaa paremmin kosteana ja on yhteydessä maaperän hyödylliseen eliöstöön. Jos pihasi maaperä ei ole viljelykelpoista (kallio, asfaltti, saasteet) tai jos sitä hoidetaan pyörätuolista käsin, astia voi olla parempi ratkaisu. Pieniä laatikkoviljelmiä voi myös siirrellä tarpeen mukaan. Viljelyastian voi nikkaroida itse tai käyttää vaikka kuormalavan kaulusta.

Puutarhan voi perustaa myös betonirenkaaseen, ämpäriin tai autonrenkaaseen. Muista rei'ittää pohja.

Lannoita ja kastele taikatempulla

KATEVILJELY ELI ORGAANISEN aineksen lisääminen paljaan mullan päälle vihannesten väleihin on taikatempu, joka vapauttaa paljon turhalta työltä. Kate pitää mullan kosteampana, estää rikkaruohojen kasvua ja lannoittaa maata. Katteen voi käyttää esimerkiksi puiden lehtiä, olkea, ruohosilppua tai kasvijätettä muutaman sentin kerroksena. Kateviljely on kasvimaan päällä tapahtuvaa kompostointia ja vähentää lannoitustarvetta tai poistaa sen kokonaan. Luonnossa ei paljasta maata juuri näe, otetaan siitä mallia niin homma toimii.

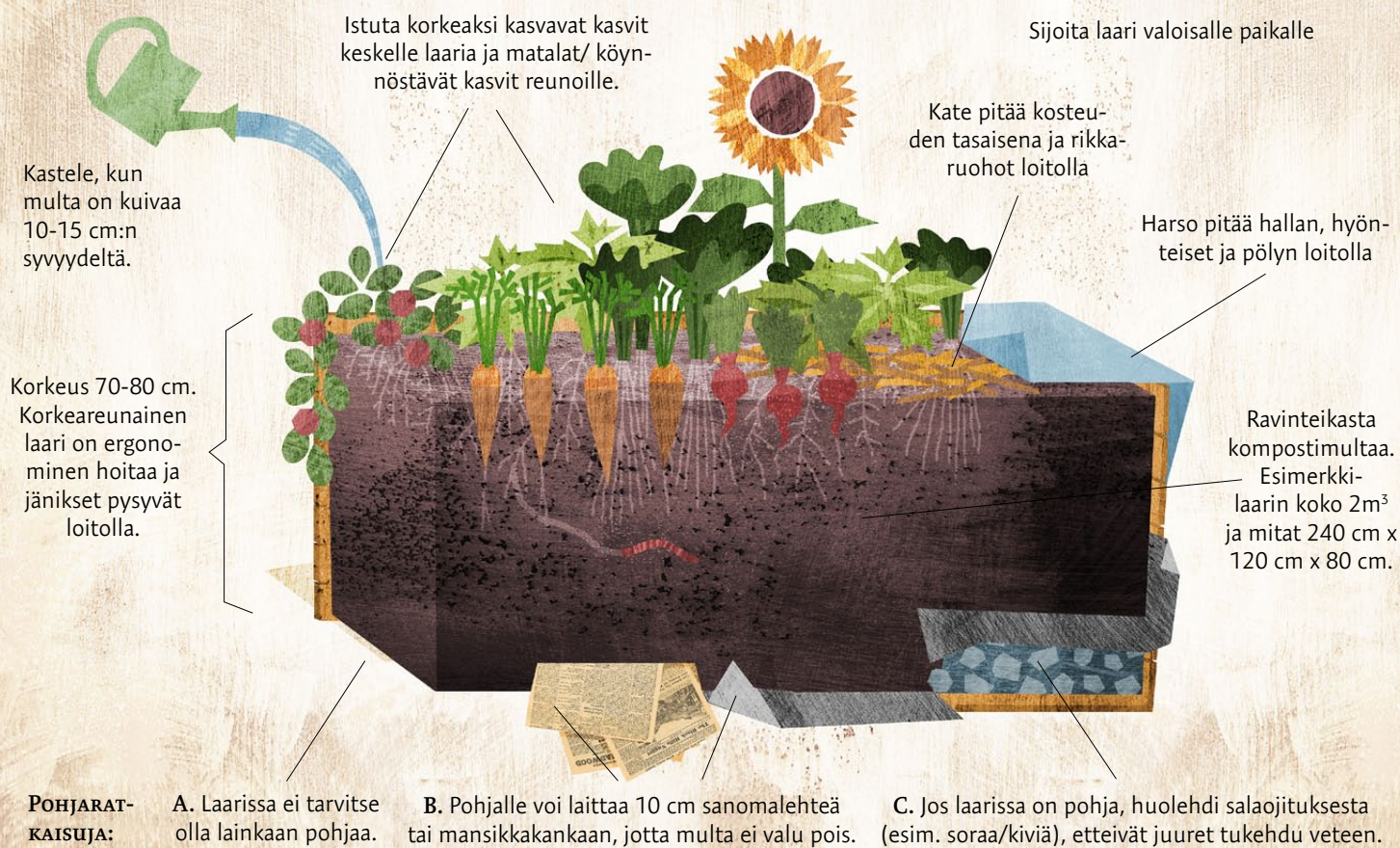
Vesi haihtuu hitaammin, kun kastelee illalla tai aamulla. Kannattaa kastella kerralla kunnolla, jotta multakerros kostuu syvältä: kastelukannullinen neliometriä kohden on hyvä nyrkkisääntö. Ravinteet häviävät mullasta noin vuodessa kun satoa korjataan. Viljelystä voi katteen lisäksi lannoittaa esim. kanankakalla tai laimennetulla pissalla.

NIKKAROI SATOISA VILJELYLAARI

Maijikki Rantala

Tarkemmat ohjeet laarin perustamiseen: www.kaupunkiviljely.fi > missä viljellä > laarissa

Rosemarie Särkkä

Lisää vinkkejä kasvimaan perustajalle

LISÄTIETOJA JA INSPIRAATIOTA

- Dodo ry:n kaupunkiviljelijät: www.kaupunkiviljely.fi
- Kasvisruokaohjeita ja tietoa ravitsemuksesta ym: www.martat.fi
- Hedelmäpuita kerrostalopihoille: www.kaupunkiviljely.fi/projektit/hedelmäpuita-kerrostalopihoille

KAUPUNKIEN TARJOAMIA VILJELYPALSTOJA

- www.hel.fi/hkr > Viheralueet > Mökit ja viljelypalstat > Viljelyspalstat
- www.espoo.fi > Asuminen ja ympäristö > Asuminen > Asukkaan tietopankki > Viljelypalstat
- www.tampere.fi > liikuntajavapaa-aika > viljelypalstat
- www.turku.4h.fi > viljelypalstat

SIEMENIÄ

- www.hyotykasviyhdistys.fi
- www.maatiainen.fi

MULTAA

- www.hsy.fi/metsapirtinmulta/naintilaat
- www.tieluiska.fi
- Multalaskuri: www2.kekkila.fi/mobi/multalaskuri.htm